N°. 2305.

1854.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5.00; voor de buitensteden *f* 6.00; *franko* door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 23 NOVEMBER.

Advertentiën van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1.00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentiën wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 22 November.

In de zitting van gisteren heeft de algemeene diskussie over de Begrooting eene politieke kleur gekregen, die zij in de vorige zitting gemist had, ofschoon de heer v. Reede van Oudtshoorn, de eerste spreker, zich minder met de finantiëele dan met de politieke quæstie had opgehouden. Gisteren zijn twee sprekers opgetreden, die bij de April-beweging uit de Kamer zijn gevallen, en bij de jongste verkiezingen hunne plaatsen weder hebben ingenomen, de heeren Dullert en van Zuylen van Nijevelt. Natuurlijk is het dat beiden bij hunne eerste verschijning in de beraadslaging over de Begrooting een terugblik werpen op hetgeen is gebeurd sinds den tijd, dat voor hen de volkstribuun gesloten is.

De heer Dullert vangt aan met zijne meening te zeggen over de Begrooting, waartegen hij twee hoofdbezwaren heeft. Het eerste komt ons niet gegrond voor. De *middelen* acht hij *te laag* geraamd. Wij zouden veeleer vreezen, dat zij *te hoog* geschat zijn. Als men slechts let op de opbrengsten der Begrooting in de laatste jaren, dan ja moet men zeggen, dat de raming hooger zou kunnen en behooren te worden opgevoerd. Maar met het oog op den politieken en den stoffelijken toestand in Europa, zoo als die zich thans voordoet, bestaat de mogelijkheid, dat de raming zelfs *te hoog* is. Wanneer toch de groote mogendheden in Europa, hetgeen maar al te zeer te vreezen is, komen tot een Europeeschen oorlog, dan zal het eerste vermoedelijke gevolg daarvan zijn, dat onze Begrooting in het volgend jaar beneden de raming blijft. Het andere bezwaar van den heer Dullert is, dat de *uitgaven te hoog* zijn opgevoerd. En daartoe geeft werkelijk menige post grond. Vervolgens werpt de spreker een blik op de loopbaan van dit ministerie, sinds zijne optreding, en komt tot het besluit, dat het ministerie geen aanspraak heeft op zijn vertrouwen.

De heer Zijlker tracht te doen uitkomen op welk beter standpunt het vorig ministerie zich bevond en kan niet medewerken tot behoud van de rigting der tegenwoordige Regering, die z. i. den terugkeer aanbrengt van eene orde van zaken, die in vroegeren tijd zoo veel nadeel aan het land heeft berokkend.

Vervolgens komt de welbespraakte redenaar, de heer van Zuylen van Nijeveldt aan het woord, en in eene zeer uitgebreide redevoering onderzoekt hij, of het belang des lands gedoogt, dat men door eene gave toestemming der begrooting de rigting van het ministerie, zoowel de binnen- en buitenlandsche als de finantiëele, bestendigt. Wij laten hier het beknopt, maar naauwkeurig verslag van deze redevoering volgen, zoo als dat ons van onzen snelschrijver is geworden.

De heer van Zuylen vangt zijn betoog aan met eere toe te brengen aan het krachtig en spaarzaam bestuur van het vorig ministerie, waarvan men nog de zegeningen aanschouwt. Hoezeer hij korten tijd lid van dat ministerie geweest is, meende hij dat die eer toekwam aan hen, die van den oorsprong af, aan dat ministerie hadden deel genomen. Wat de politiek der Regering binnen's lands betreft, sloegen zijne aanmerkingen op de ministers in het algemeen en niet op dien van Binnenlandsche Zaken in het bijzonder; daar hem, ten aanzien van dien minister, een gevoel van dankbaarheid bezielde, dat nog niet meer is afgebroken of omvergehaald, waarvoor aanvankelijk vrees bestond. Hij toonde aan dat de zamenstelling van het tegenwoordig ministerie en de antecedenten der ministers, van den aanvang af grond tot bekommering gaven. Hij wees daarbij op de godsdienstige onverdraagzaamheid en tweedragt waaraan dit ministerie zijn oorsprong te wijten heeft en waarvan het de gevolgen niet zoo spoedig heeft kunnen verstikken. »Wat gij zaait zult ge oogsten" slaat, naar zijne meening in de eerste plaats op hen, wien het lot der volken is toevertrouwd. Spr. zag voorts de noodzakelijke bestanddeelen eener konstitutioneele regering al meer en meer ter zijde stellen. En wat de politiek der Regering tegenover het buitenland aangaat, komt het hem voor dat daaraan eene verkeerde rigting en leiding is gegeven.

Hij verheugt zich over den staat van neutraliteit, maar gelooft toch dat deze niet moet leiden tot neutralizering van ons zelven. Het schijnt hem toe, dat hoe verkleind onze Staat ook zij, men zich niet onthouden moet zijne stem te doen gelden, wanneer het vraagstukken van internationalen aard betreft. Onze pozitie en onze belangen hadden er ons toe kunnen brengen Nederland eene schoone taak te doen vervullen, juist ten opzigte der neutrale Staten en om ons daarmede in verband te brengen. De Regering heeft zich echter onthouden of zich krachteloos betoond. Het gevolg daarvan kan zijn dat het wantrouwen der mogendheden wordt opgewekt en dat welligt een te ver gedrevene neutraliteit ons in min goede verstandhouding met al de oorlogvoerende partijen zou kunnen brengen. Het is voor hem ook geene twijfelachtige zaak voor wie onze sympathie moet zijn, wanneer hij een oorlog ziet uitgebarsten waarbij twee groote mogendheden met alle kracht zich ten strijde aangorden om den zwakke tegen den sterkere te beschermen.

Ten opzigte van onze buitenlandsche politiek is spr., in ontwikkelingen getreden over onze verhouding met het Hof van Rome. De omstandigheden verpligtten hem te dien aanzien het stilzwijgen niet te bewaren, omdat het de oorzaak geldt van de optreding van het eene, en de aftreding van het andere ministerie; maar vooral mag hij niet zwijgen omdat er ook ten zijnen aanzien zooveel lasterlijks werd verspreid, dat het zijn pligt vordert om te volharden bij hetgeen door hem reeds vroeger in geschrifte werd te kennen gegeven, dat hetgeen ten zijnen aanzien was verspreid en gezegd, was onjuist en onwaar. Hij beklaagde zich over de wijze waarop zijne handelingen van den kant van ministers, bijzonder door dien van Buitenlandsche Zaken en den vorigen minister voor de Zaken van de R. K. Eeredienst waren voorgesteld. Hij trad in eene herinnering van den maatregel door het vorige gouvernement genomen om een blijk van ontevredenheid te geven, over de wijze van afkondiging der kerkelijke regeling. Hij gaf zijne verwondering te kennen, dat de nieuwe Regering plotseling tegenbevel had gezonden. Bij de opsomming van hetgeen er verder is voorgevallen, zegt spr. dat daarbij weder bewaarheid werd het gezegde: *que les absents ont toujours tort.*

Hij verklaart echter op nieuw openlijk en ten stelligste dat hem niets vooraf over de kerkelijke regeling was medegedeeld, van geen Aartsbisschop of Bisschop van Haarlem was gewag gemaakt; dat het uit zijne korrespondentie blijken kan dat hij zich over die niet-mededeeling ten ernstigste heeft beklaagd; en hij betuigt zijne bevreemding dat de heer Lightenvelt bij de inzage van de brieven van den pauselijken internuntius, geene kennis heeft bekomen of genomen van de brieven die hij, Spr. geschreven had. Hij verklaart dat het ministerie onmagtig is om zelfs den schijn te doen ontstaan, dat hij onwaarheid spreekt. Hij vraagt het wat de Regering heeft bowogen, om een vreemdeling te redden, maar de eer en goeden naam van Nederlandsche Staatslieden op te offeren. Hij leidt uit dit een en ander af, dat uit het vroeger gebeurde en later voorgevallene geene reden bestond tot billijking der April-beweging, en tot optreding van dit ministerie. Hij wenscht in geenen deele antwoorden uit te lokken, over het gebeurde nieuwe diskussien te doen ontstaan, en hij wil gaarne, als de minister van Buitenlandsche Zaken het stilzwijgen bewaart, dat aannemen als een blijk zijner erkentenis, dat men ten zijnen aanzien onbillijk en onregtvaardig heeft gehandeld. En in allen gevalle grieft het hem, dat er te kort gedaan is aan de eer en waardigheid van het land.

Spr. is, in de derde plaats, in een onderzoek getreden der vraag of de financieele huishouding van een geest van orde en spaarzaamheid getuigde.. Hij heeft doen uitkomen een beteren financieelen toestand, die sedert 1849 werd verkregen, waarvan het gunstige gevolg was, het bestaan van overschotten, amortizatie, ontheffing van lasten enz. Hij meent daarin een duidelijk bewijs te zien van het naauwe verband, dat er tusschen financieele beheer en politieke rigting bestaat. De Regering heeft op het politiek gebied verklaard eene tegenovergestelde rigting te zullen aannemen. Sedert zijn er 18 maanden verloopen en nu merkt men reeds in het financieele op, dat al de verkregene bezuinigingen spoorloos zijn verdwenen, en dat de uitgaven van den Staat met 3 millioenen zijn verhoogd. Spr. vraagt wat men daar tegenover stellen kan, en hij wijst er op, dat er met het herstel der vloot zelfs geen krachtig begin is gemaakt, dat op buitengewone uitgaven voor het leger, zelfs niet voor het in dienst houden der miliciens, of den hoogen prijs der levensmiddelen is gezorgd; dat al verder voor de kanalizatie in Noord-Brabant, voor den weg van Groningen naar Assen voor den Rijnspoorweg enz., suppletoire begrootingen zullen worden aangeboden.

Tegenover die hoogere uitgaven worden slechts overgesteld hoogere traktementen, hoogere uitgaven voor policie en dergelijke. Dit brengt hem tot de overtuiging dat deze weg leiden moet tot nieuwe geldleeningen en nieuwe lasten, zoo de Regering niet bij tijds op dien weg gestuit wordt. Hij schrijft den tegenstand tegen het vorig ministerie vooral toe aan hen, die ten gevolge van het ingevoerde bezuinigingsstelsel getroffen werden. Hij meent dus dat dit ministerie juist in de verhooging der uitgaven een steun zoekt. Hij had eene betere verwachting van ministers, die medegewerkt hebben tot het verslag aan den Koning van 13 November 1848, of om als leden der Kamer op de invoering van krachtdadige bezuinigingen aan te dringen. Zijne slotsom is, dat hij welligt genoopt zal worden tegen de meeste hoofdstukken te stemmen. Hij beoordeelt niet de personen die aan de ministeriëele tafel gezeten zijn, doch hij vindt in deze begrooting eene kiem tot bewandeling van een verkeerden weg in het stuk der finantiën en de bevestiging van een regerings-stelsel dat, naar zijne overtuiging, verderfelijk is voor het vaderland. Boven sympathie of antipathie ten opzigte van eenig ministerie staat bij hem het belang der natie en dat belang roept hem in dit oogenblik toe: Onthoud u!

Wij kunnen niet alle punten bespreken, door den redenaar behandeld. Wij mogen evenwel niet onopgemerkt laten wat hij over het *avis préalable* heeft gezegd. Wij vinden zijne grief tegen zijn opvolger in het departement billijk. Het valt niet te ontkennen, dat de heer van Zuylen eene behandeling ondergaan heeft, die moeijelijk is te qualificeeren. Men heeft schromelijk misbruik gemaakt van hetgeen men tegen den spreker heeft kunnen verzamelen. En hoe de hartstogt in die dagen den heer van Zuylen met den heer Thorbecke heeft gelasterd, dat ligt nog te versch in het geheugen, dan dat zulks door iemand kan zijn vergeten. Maar wat de quæstie van het *avis préalable* betreft, en de rigting aan deze aangelegenheid gegeven, wij kunnen daaromtrent met den spreker niet instemmen. Wij hebben vroeger deze zaak herhaaldelijk en uitvoerig van alle zijden besproken. Wij willen daarop thans niet terug komen en wij verwijzen naar hetgeen vroeger door ons daarover is geschreven. Alleen meenen wij dit te moeten aanstippen, dat wij steeds hebben beweerd, en het is nog onze overtuiging, dat hier noch de gemoedelijkheid, noch de eer van den heer van Zuylen, noch die van Mgr. Belgrado, door den spreker minder voegzaam met de benaming van »vreemdeling" aangewezen, kunnen worden in twijfel getrokken. En om bij het woord van »vreemdeling" te blijven, dat meer door den spreker gebruikt is, en waarop hij schijnt te drukken, zou het waar zijn dat een vreemdeling, omdat hij vreemdeling is, minder aanspraak heeft om voor een man van eer te worden gehouden dan een Nederlander? Het stellen der vraag alleen doet uitkomen, wat er van de zaak is. Wij gelooven dat de geachte spreker zich meer partijdig zou hebben uitgelaten, als hij niet slechts had gelet op zijne gemoedelijke overtuiging, maar tevens in aanmerking genomen had de even gemoedelijke overtuiging van een ander man van eer, en de bijkomende omstandigheden, die beider verklaringen toelichten. Dan zou hij zijn gekomen tot onze overtuiging, dat hier slechts te denken valt aan *misverstand.*

Ontwerp van wet op het lager en middelbaar onderwijs.

XV.

Wij hebben heden over art. 5 te spreken. Beginnen wij met het in herinnering te brengen. Het luidt aldus:

»In elke gemeente boven de 500 zielen wordt lager onderwijs gegeven in een voldoend getal openbare scholen.

»De gemeenteraad bepaalt dat getal, onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten.

»Deze bevelen vermeerdering, zoo zij het getal, in verhouding tot de bevolking en behoefte der gemeente, ongenoegzaam achten.

»Indien het getal dan nog aan het schooltoezigt ongenoegzaam voorkomt, kan vermeerdering door Ons worden bevolen.

»Gemeenten beneden de 500 zielen vereenigen zich onderling tot het oprigten van openbare scholen voor lager onderwijs, of verstaan zich dienaangaande met eene naburige gemeente.

»Het staat vrij bij het lager onderwijs in de daarvoor bestemde scholen in meerderen of minderen omvang middelbaar onderwijs te doen geven, alsmede afzonderlijke scholen voor middelbaar onderwijs op te rigten."

De Regering geeft eene tweeërlei interpretatie aan de hoofdbepaling, vervat in de 1e alinea, van dit artikel, verklarende wat zij onder het »*voldoend* openbaar lager onderwijs" verstaat, waarvan art. 194 Gwt. spreekt. In de memorie van toelichting geeft zij het volgende te lezen:

»Art. 194 der Grondwet zegt:

»»Er wordt *overal* in het Rijk van overheidswege *voldoend* openbaar lager onderwijs gegeven."

»Wat, naar inzien der Regering, onder *voldoend* lager onderwijs zij te verstaan, is in 't algemeen bij art. 1 aangewezen: het aldaar opgenoemde is het *minimum*, dat *overal* behoort te worden verkrijgbaar gesteld. Hoe zij deze laatste uitdrukking meent te moeten opvatten, blijkt uit art 5 en wordt hier nader ontwikkeld, in verband met de verdere beteekenis van het woord *voldoend*, dat niet alleen op *inhoud*, maar ook op *omvang*, in verhouding tot de bevolking, schijnt te zien."

Blijven wij bij deze woorden een oogenblik stilstaan. Men weet, hoe, dank hebben de bemoeijingen der *Nutsmaatschappij*, de door de Regering aangehaalde alinea in de Grondwet is gekomen en tot welke verschillende beschouwingen zij aanleiding heeft gegeven. Voor jaren reeds werd zij volgenderwijs door ons opgevat: Voldoend openbaar lager onderwijs is dat onderwijs, hetwelk in de bestaande behoefte aan openbaar lager onderwijs voorziet. Wanneer derhalve ergens aan de bestaande behoefte door niet-openbaar lager onderwijs voldaan wordt, dan bestaat er geene behoefte aan openbaar lager onderwijs. Zoo dachten wij sinds jaren over de uit de Grondwet aangehaalde alinea en wij meenen onze opvatting ook nu nog als de meest redelijke en de meest aannemelijke te moeten handhaven. Zij koncilieert het best, naar onze overtuiging én de belangen van het onderwijs, én de geldelijke belangen der gemeenten, die de kosten voor het openbaar lager onderwijs te dragen zullen hebben. En het doet ons dan ook, in waarheid, leed, dat de memorie van toelichting tot het vermoeden grond geeft, dat de Regering de bedoelde alinea in eenen voor de gemeente-belangen zoowel als voor den bloei van het onderwijs minder gunstigen zin opvat.

Zij vat haar op tweeërlei wijze op. Vooreerst zegt zij, dat openbaar lager onderwijs *voldoet*, wanneer het het *minimum* der kundigheden, in art. 1 vermeld, mededeelt. Zoo verklaart zij het woord *voldoende*, met het oog op den *inhoud* van het onderwijs. Wij hebben er niet tegen. Maar hoe nu met het woord *overal* en met dat andere woord *van overheidswege* uit den weg te komen? Het woord *voldoend* ziet niet slechts, dus meent zij, op den *inhoud* maar ook op den *omvang* van het onderwijs, in verhouding tot de bevolking. En zoo komt zij er dan toe zich af te vragen welk getal scholen voor de bevolking *voldoend* is te achten, of liever, naar welken maatstaf het *voldoende* en *onvoldoende* gemeten zal worden?

Art. 5, verklaard door de toelichtende memorie, geeft te kennen, welke oplossing de Regering aan deze vraag gegeven wenscht te zien. »In elke gemeente, dus stelt zij voor, boven de 500 zielen, wordt onderwijs gegeven in een voldoend getal openbare scholen." Derhalve, 1°. in elke gemeente boven de 500 zielen zal onderwijs gegeven moeten worden, en 2°. het zal daar gegeven moeten worden »in een voldoend getal openbare scholen." Uitmuntend. Doch andermaal, naar welken maatstaf af te meten het voldoende of onvoldoende dier laatste scholen? Of kan de gemeenteraad, bij de bepaling van het getal dier scholen, willekeurig te werk gaan? Is de in te roepen goedkeuring der Gedeputeerde Staten op zijn besluit een genoegzame waarborg tegen allen willekeur? De memorie van toelichting — niet echter het wetsontwerp — geeft aan, welke gedragslijn bij deze moeijelijke quæstie door de betrokkene autoriteiten gevolgd behoort te worden. »De billijkheid brengt mede, dus zegt zij, dat men lette op het bestaande — op het toekomende, namelijk de te verwachten bijzondere scholen, mag niet worden gerekend — en indien de bestaande zoo openbare als bijzondere scholen, reeds 500 kinderen hebben opgenomen, behoort slechts voor de overige 500 te worden gezorgd." Deze woorden brengen ons wel een stap verder; ongelukkig intusschen, dat zij, bij de toepassing der wet, ten eenemale uit het oog mogen verloren worden. Wat leeren zij ons? Dat, wanneer bepaald moet worden, hoe vele openbare scholen er in eene gemeente tot stand gebragt moeten worden, de *bestaande* bijzondere scholen alsdan mede in rekening kunnen gebragt worden. Eene allezins redelijke bepaling! De bijzondere scholen, die nog zullen worden opgerigt, kunnen dit echter, volgens de aangehaalde woorden, niet. Wat die laatste aangaat, daarvan hebben de gemeenteraden, enz. geene nota te nemen. Om in te zien hoe onredelijk en onaannemelijk dit is, lette men eens op dit zeer mogelijke geval: stel eene gemeente, waar vier openbare scholen zijn; stel dat daar eene bijzondere school wordt opgerigt en dat daardoor eene der vier openbare scholen verloopt, zoodat er al sedert jaar en dag geen tien leerlingen meer zijn. Volgens de memorie van toelichting, zal die school niet gesupprimeerd mogen worden. Zou het evenwel geene ongerijmdheid en geene dwaze geldverspilling zijn haar in stand te houden? Wij hebben niets meer te zeggen, meenen wij, ten betooge, dat, bij de bepaling van het getal der op te rigten of der in stand te houden scholen, wel degelijk de nog te verwachten bijzondere scholen in rekening zullen moeten komen.

Wij kunnen ons niet onthouden eene vraag aan het voorgaande toe te voegen. Is de zin van het woord *voldoend* wel die, welken de Regering daaraan geeft? Indien *voldoend* ook op de bevolking ziet, zoodat het van overheidswege gegeven *openbaar onderwijs*, niet slechts naar zijn *inhoud*, maar ook naar zijn omvang, in verhouding tot de bevolking, *voldoend* moet zijn, dan moeten er openbare scholen genoeg zijn, om alle kinderen te kunnen bevatten. Dit ware aannemen, dat de Grondwet eene absurditeit gewild heeft, die, *bijzondere scholen veronderstellende*, tevens zou voorgeschreven hebben openbare scholen te bekostigen voor kinderen, die er niet gaan. Of dit aannemelijk is, behoeft naauwelijks gevraagd te worden.

Onze klonkluzie? Dat bij de behandeling der vraag, hoevele openbare scholen er in eene gemeente opgerigt of welke dier school in stand moeten gehouden worden, de bestaande zoowel als de te verwachten bijzondere scholen in rekening moeten worden gebragt, en dat elke andere oplossing dier vraag tot bijna onoverkomelijke moeijelijkheden en tot onverantwoordelijke geldverkwisting leiden zou.

De *Nederlander* noodigt ons uit tot de reproduktie van het volgende artikel:

»Men leest in *de Morgenster:*

»»*De Nederlander* n°. 1347, herhaalt (ten hoeveelste male?), dat in April 1853 door de Evangelische of Protestantsch-historische partij »het bondgenootschap van de vrienden begeerd werd.""

»»Tegen die vernieuwde reconstruetie kan slechts herhaald worden, dat door den uitgever van *de Nederlander* aan *de Fakkel*, en door dezelfde partij, langs den omweg over *a* en *z* aan *de Morgenster* (afgewezen) voorstellen zijn gedaan."

»*De Morgenster* kan het ons niet ten kwade duiden dat, nu ze al weder (ten hoeveelste male?) *de Nederlander*, wegens verbreking van een antipapistisch bondgenootschap, *trouweloosheid* te laste gelegd heeft, we haar nogmaals onder het oog brengen dat haar voorstelling *valsch* is.

»»Wij willen, ook ditmaal, opkomen tegen het verwijt van *trouweloosheid* aan *de Nederlander*, die, volgens *de Morgenster*, nadat zijne partij door de hulp der kerkelijk-liberalen aanmerkelijk versterkt was, den aanval tegen deze bondgenooten hervat heeft."

»»In de schatting der kerkelijk-liberalen was, voor het oogenblik, de bijstand der *personen*, zoowel als het beroep op de *beginsels* der anti-revolutionairen onmisbaar. De kracht der Christelijk-historische rigting is juist hierin gebleken dat het bondgenootschap van onze vrienden begeerd werd, ofschoon *de Nederlander* nooit wapenstilstand vergund, en veeleer, meer dan ooit, het *kerkelijk-liberalisme* als de oorzaak van een voor de kerkelijk-liberalen te sterk geworden vrijzinnigen en ultramontaanschen invloed, meêdogenloos (men zie *de Nederlander* van April en Mei 1853) ten toon gesteld heeft."

»Het verwijt van *reconstructie* grondt zich enkel op een (ten hoeveelste male?) te herde gebragten *leugen.*

»Dr. *Kemink* heeft met loffelijke bedoeling en welmeenenden ijver, in November 1852 een confidentiëlen brief geschreven aan *de Fakkel*, ten einde, zoo mogelijk, den onderlingen strijd der Protestantsche bladen te doen ophouden.

»Deze brief wordt door *de Fakkel* telkens weder op rekening gesteld van *de Nederlander*, of ook (door zijdelingsche insinuatie) van den heer *Groen*.

»Evenwel *de Nederlander*, waar zonder ophouden tegen het kerkelijk-liberalisme strijd gevoerd werd, heeft nooit aanleiding gegeven om eene vredelievende gezindheid van dergelijken aard te onderstellen.

»Evenwel niemand is meer dan de heer *Groen* van schijnbare eensgezindheid, bij wezenlijken strijd van beginselen, afkeerig geweest.

»Evenwel — en zie hier het ergste van de zaak — Dr. *Kemink* heeft openlijk en plegtig in *de Nederlander* verklaard, niet slechts dat hij den brief geschreven heeft *buiten medeweten* van de Redactie, maar ook de reden hiervan: »omdat ik reeds toen de vaste overtuiging had dat de Redactie mij *gewis die poging zou hebben ontraden.*""

Tot zoo ver de *Nederlander* en wat die korrespondentie met de *Fakkel* betreft, meenen wij dat hij zich genoegzaam geregtvaardigd heeft. Maar waarom ons te dezer gelegenheid alle inlichtingen onthouden nopens die door zijne partij, »langs den omweg over *a* en *z* aan *Morgenster* gedane (*afgewezen*) voorstellen?"

Tot lid van den gemeenteraad van Amsterdam is heden met 1161 stemmen verkozen de heer J. C. REESSE JR., bij herstemming tegen den heer A. H. Hafkenscheid, op wien 505 stemmen zijn uitgebragt.

Heden morgen ten 12 ure is het doodvonnis aan Johann Heinrich Kemper voor den ringmuur der cellulaire gevangenis, ten aanschouwe van eene groote volksmenigte voltrokken.

ROTTERDAM, 21 Nov. De Engelsche schroefstoomboot *Therese*, kapt. Alav Bruce, van Grangemouth op deze stad varende, zal ook wederom eene reis moeten verzuimen, zijnde zij door het Engelsche gouvernement gecharterd om provisien enz., naar Koningsbergen of andere Oostzeehavens over te brengen.

GRONINGEN, 18 Nov. In de jongste vergadering der provinciale staten is rapport uitgebragt ter zake van inpoldering der Lauwerzee. Daaruit bleek, dat de kommissie *ad hoc*, niettegenstaande de afwijkende beschikking van het gouvernement, om die inpoldering van rijkswege te doen plaats hebben, van meening was, dat eene voor de provincien Friesland en Groningen zoo belangrijke onderneming voor alsnog geenszins mogt opgegeven worden, maar, onder het uitzien naar de noodige hulpmiddelen, een gelegener tijd moest afgewacht worden, om in dezen krachtig en eendragtig te handelen, ten einde aan zulk een heerlijk plan het noodige gevolg te kunnen geven. Hoogstwaarschijnlijk zal de vergadering overeenkomstig de konklusie van het rapport besluiten, maar vooreerst ligt het er in allen gevalle weer toe.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Dingsdag 21 November.

In deze zitting is ingekomen een wets-ontwerp tot opheffing van het fonds voor de bevestiging en wapening van het ... der frontier.

De Commissie van Rapporteurs, voor het wets-ontwerp tot onteigening van perceelen voor de uitbreiding van het station van den Rhijnspoorweg te Arnhem, heeft daaromtrent haar verslag uitgebragt.

De Kamer heeft bepaald dat de beraadslagingen over dat wets-ontwerp nader zullen worden vastgesteld.

De beraadslagingen over de hoofdstukken der Staatsbegroting voor 1855 in het algemeen, zijn in deze zitting voortgezet. Daarbij hebben het woord gevoerd de heeren: Du... Zylker, van Zuijlen van Nijevelt, van Bosse, Reinders, Forest, van der Veen en de Minister van Financien; morgen zal met die behandeling worden voortgegaan.

De Commissie voor de Verzoekschriften heeft aan het ... der zitting eenige verslagen uitgebragt omtrent in hare ... den gestelde adressen.

Men leest in de Tweede Editie van de *Amst.* ...

LONDEN, 21 Nov. De koningin heeft lord Raglan, opperbevelhebber van het Britsche leger in de Levant, tot veldmaarschalk verheven.

PARIJS, 21 Nov. Uit partikuliere brieven van Konstantinopel van 10 dezer, alhier ontvangen, blijkt, dat de belegering van Sebastopol geregeld voortduurde, ... door de wonderbaarlijk hardnekkige verdediging der ... rekenen de geallieerden er op, dat alvorens Sebastopol te doen vallen, zij tot herhaald stormloopen zullen genoodzaakt worden.

WARSCHAU, 21 Nov. Uit Petersburg wordt ... dat de keizerlijke familie een regement scherpschutters in dienst stelt, bestaande uit kroonboeren, die ... ten van den Keizer worden uitgerust, en in, last... ben »den ouden roem in den strijd voor het ... Rusland te bewaren."

ODESSA, 17 Nov. Eene versterking van 15,000 ... genomen uit de bezetting van Kischenew, is ... aangekomen, en 10,000 man uit Volhynië zijn ... schenew binnengerukt.

NEW-YORK, 10 Nov. De vloten der geallieerden ... de Noordelijke IJszee hebben op den 4 September ... Russische stad en vesting Petropolowska, bij de landengte van Kamschatka, in de baai Achatsk, aangetast, ... die gelegenheid twee batterijen vernield en twee ... genomen. Het verlies der geallieerden bedroeg 64 ... De Engelsche admiraal Price werd door een ongelukkig toeval gedood.

Men leest in de Tweede Editie van het *Handelsblad*: ...

WEENEN, 22 Nov. Tot den 14den dezer was ... belangrijks voor Sebastopol voorgevallen.

Het dagblad *die Presse* verzekert, dat door de Oostenrijksche regering eene nota aan de Westersche mogendheden is gerigt tot toelichting der laatstelijk gevoerde onderhandelingen. Oostenrijk beschouwt de ... overeenkomsten als verbindend, zullende het protocol van April voor het Weenerkabinet bijgevolg de ...

voor zijn gedrag tegenover de bondsvergadering zijn. Oostenrijk reserveert zich dan ook het regt, om eventueel eene offensieve houding aan te nemen en de vredesvoorwaarden vrijelijk te onderzoeken; ook wil het niet beloven de bekende vier punten niet te overschrijden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 21 Nov. Den *Moniteur* behelst de tijding dat prins Napoleon te Konstantinopel aangekomen, om zijne gezondheid te herstellen. Generaal Canrobert had hierop aangedrongen. Hij hoopte echter spoedig genoeg hersteld te zijn, om zijn bevel te kunnen hernemen bij den beslissenden aanval tegen Sebastopol. Alles was overigens tot de bestorming gereed, doch de geallieerden wachtten nog op de versterkingen, die onder weg waren.

Twee schepen waren den 7 dezer van Konstantinopel naar de Krim vertrokken, met 3100 man van de brigade van den generaal Mayran en nog andere schepen met troepen lagen gereed om te vertrekken. Het *Journal de Constantinople* bevestigt het berigt der overwinning bij Inkerman en begroot het verlies der Russen op meer dan 10,000 en dat der geallieerden op ongeveer 3000 man.

— Den 1 Jan. 1849 had al het oorlogs-materieel in Frankrijk eene waarde van 459 millioen francs. De artillerie bezat aan belegeringsgeschut 8078 stukken, benevens 3800 stukken veldgeschut, 2978 mortieren, 4382 houwitsers ten gebruike in het veld enz. In de tuighuizen bevonden zich 6,091.234 kogels, 935,360 bommen, 1,600,000 kartetsen, 222,215 granaten en 177,588 kartetsen; 212,215 granaten en 177,588 kartetsbussen; voorts 16 millioen geweerkogels, 25 millioen killo buskruid, 99 millioen kardoezen zonder kogels en 4622 patronen voor kanonnen. 11 geschutgieterijen waren onafgebroken werkzaam. Overigens bezat de staat 2,940,000 geweren en meer dan een millioen sabels. Deze voorraad was sedert 1849, het tijdstip dat de tegenwoordige oorlog begon aanmerkelijk vermeerderd.

— De over Marseille ontvangen berigten uit Konstantinopel dd. 10den dezer behelzen bijzonderheden van de nieuwe overwinning door de geallieerden bij Inkerman, op 5 dezer behaald. De Russische generaal Dannenberg deed toen een aanval op de Engelsche linie: en die aanval werd door den generaal Cathcart met 9000 man tegen eene driedubbel sterke magt doorgestaan. De brigade Montel en spoedig daarna de geheele divisie Bosquet snelden de Engelschen te hulp en de Franschen deden met geveld geweer eene vreeselijke charge, die in de vijandelijke gelederen eene groote slagting aanrigtte. De vijand nam in wanorde de vlugt. Zijne positien werden genomen. De lijken der gesneuvelde Russen lagen opeengestapeld en slechts weinige gevangenen werden gemaakt. Op hetzelfde oogenblik overvielen 8000 Russen eene [illegible]-batterij op 1000 el afstands, met zoodanig geweld, dat de artillerie zich op de infanterie moest terug trekken; doch de generaal Forey nam spoedig weder eene offensieve houding aan en de Russen werden tot in de vesting door de Franschen zoo hevig vervolgd, dat de generaal Forey genoodzaakt was zijne soldaten terug te roepen. De generaal de Lourmel is bij die gelegenheid gekwetst.

— Bij Varna heeft een Egyptische driedekker schipbreuk geleden. De admiraal Assan-Pacha heeft daarbij het leven verloren. Zijn verlies wordt zeer betreurd. Een vierde der equipagie is gered. Ook het Egyptische fregat Basira is in den Bosporus verbrijzeld en heeft 130 van zijne 300 man equipage verloren.

— Heden is een aide-de-camp van Prins Napoleon uit het Oosten [illegible] Marseille aangekomen.

Eene uit Marseille later ontvangen depeche meldt, dat twee Russische grootvorsten den generaal Dannenberg bij zijnen aanval op de Engelschen vergezelden. Ook sprak men, van eene versterking van 25,000 man door Omer Pacha te zenden.

— De vraag van den dag is thans of het leger der geallieerden in de Krim zal overwinteren? De *Frankforter Postzeitung* meent omtrent dit punt goed onderrigt te zijn. Zij meldt dat in een konferentie te Weenen gehouden aan het ministerie van Buitenlandsche Zaken, de ambassadeurs van Frankrijk en Engeland verklaard hebben uit naam hunner gouvernementen te Parijs en Londen, dat deze er niet aan dachten het beleg van Sebastopol op te geven, maar besloten hadden, niet alleen om zich van deze sterkte meester te maken, maar zelfs om de Krim bezet te houden, ten einde later tegen Turkije te kunnen optrekken, terzelfder tijd dat het Turksche leger in Azië op Engelsche en Fransche bodems ingescheept, Anapa zou aantasten.

Men brengt de komst van Lord Palmerston te Parijs in verband met dit ontwerp en de houding der Duitsche mogendheden. De edele Lord, dus beweert men, zou trachten Frankrijk over te halen tot eene meer doortastende politiek ten aanzien van Oostenrijk. Men voegt er niet bij, of er eenige kans bestaat om hierin te slagen; dit althans is zeker, dat de politiek van Duitschland het wantrouwen en misnoegen der Westersche mogendheden in groote mate heeft opgewekt.

In dezen staat van zaken ziet men nieuwe verwikkelingen te gemoet door de geveinsde overhelling van den Czaar tot de vier vredesvoorwaarden. Men verwacht ten minste dat de Russische diplomatie weder listig genoeg zal te werk gaan, door zich genegen te toonen om te voldoen aan de laatste sommatie van Pruissen.

— Uit het officieel rapport van vorst Mentschikoff, aangaande het gevecht van den 5, blijkt dat de Russen in dien strijd aan gewonden hebben gehad 3500 soldaten en 100 officieren. Het juiste getal dooden kan nog niet opgegeven worden. De vorst verzekert echter dat ook het verlies der geallieerden aanzienlijk geweest is. Volgens de opgaven hebben zij ongeveer te zamen 4000 gekwetston en dooden.

— De ambassadeur van Engeland, zal ter eere van Lord Palmerston een groot diné geven, waarop de gezanten van Oostenrijk en Turkije zijn genoodigd.

— De *Moniteur* behelst een rapport door den minister van het openbaar onderwijs en der Eerediensten den Keizer aangeboden, betreffende de geestelijke jaarwedden, waarvan hieronder beknoptelijk de inhoud wordt medegedeeld. De aanvang luidt aldus:

SIRE!

»De Fransche geestelijkheid welke zich steeds heeft onderscheiden zoowel door hare liefdadigheid als kunde, heeft dezer dagen bewijzen gegeven eener toewijding die diep Uws Majesteits hart getroffen hebben. In smartelijk beproefde gewesten, heeft zij zich niet bepaald met Apostolischen ijver de pligten te vervullen harer goddelijke zending, maar men heeft haar ook aan de zieken de teederste zorgen zien wijden en jegens door hunne bloedverwanten verlatene ongelukkigen de laatste pligten zien vervullen. Die deugden verbeiden geen wereldsche belooning: het gouvernement, de trouwe tolk der gevoelens van het land, kan niet anders dan het priesterschap en het episkopaat zijne erkentenis betuigen, wegens de edele voorbeelden door beiden alom gegeven.

Maar is de schuld te groot om er aan te kunnen denken die in haar geheel te voldoen, er zijn ten minste rampen, welke Uwe Majesteit zich verwaardigd heeft te lenigen. Na zijne krachten te hebben verleend en zijne hulpmiddelen uitgeput in de uitoefening van zijn heilig ambt, vindt de priester zich vaak tot eene ontbering gedwongen, welke ziekte en ouderdom nog smartelijker maken. Zijne heilige zending, de geloften die hem aan de Kerk binden, beletten hem zich tegen het einde zijns levens eenige rustige dagen te bezorgen en mogt hij eenige penningen hebben kunnen besparen, zijn hart zou spoedig het gebruik er van gevonden hebben.

Het episkopaat heeft steeds, als een zijner dierbaarste voorregten, het regt geëischt om die heilige zorgeloosheid te herstellen. In vele dioceren heeft het hulpkassen of huizen gesticht die bereids veel armoede hebben verligt. Maar de behoeften overtreffen verre weg de hulpmiddelen en de tusschenkomst van den Staat bleef steeds onmisbaar, zoodat telken jare het gouvernement op het voorstel der bisschoppen een kleine toelage schonk aan die priesters, welke door ouderdom of ziekte tot rust gedwongen waren

Zulk een jaarlijksche en onzekere toelage was niet in overeenstemming met de langdurige diensten dier grijze bedienaren van het priesterschap. Velerlei voorstellen zijn onderzocht geworden om op meer regelmatige en meer waardige wijze eenige verzachting aan hunne grijsheid toe te brengen; het was aan Uwe Majesteit voorbehouden, om, ten minste gedeeltelijk de schuld des lands te voldoen, en het dekreet van 28 Junij 1853 een te lang vergetelheid herstellende, heeft een eindelijk jaarwedden ingesteld voor die grijze dienaren der Kerk en van den Staat.

Die geestelijke jaarwedden niet anders kunnende vergund worden dan op het advies van het episkopaat, zoo zijn alle maatregelen genomen om het regt van initiatief en bisschoppelijke jurisprudentie ongekrenkt te behouden en steeds zijn de voorstellen der prelaten een rigtsnoer mijner besluiten geweest.....

De algemeene pensioenkas, gevestigd bij het dekreet van 28 Junij 1853, bedraagt voor 1854 600,000 franks. Sedert de maand Maart tot 15 Oktober jl. zijn 544,100 franks verdeeld onder 1246 gepensioneerde geestelijken; 230 daarvan hebben hun heilig ambt gedurende een tijdvak van 40 tot 50 jaren uitgeoefend, — 26 gedurende 50 tot 60 en 32 gedurende meer dan 60 jaren.....

Ik kan dit rapport niet eindigen, zonder Uwe Majesteit de betuigingen van dankbaarheid over te brengen van de HH. Bisschoppen en andere geestelijken, die de vruchten uwer hooge bescherming genoten hebben; allen hebben eenparig en met warmte hunne innige verknochtheid betuigd jegens een vorst, die den grijzen priesters een lot verzekerd heeft, dat zoo lang als onmogelijk werd beschouwd.

— Men meldt uit Italië, dat de Graaf de Montemolin, het koninklijke kasteel van Capel di Monto, 'twelk hij sedert eenigen tijd bewoonde, heeft verlaten, en zich waarschijnlijk naar Spanje begeven heeft.

— Men verzekert, dat de heer Massoni, zaakgelastigde van Rome te Florence, in qualiteit van internuntius zal verplaatst worden naar Brussel of den Haag.

— Sedert de laatste opgave vinden wij in N°. 10 van het *dagblad van Rome* de namen der Bisschoppen, aldaar aangekomen, die wij hier laten volgen: H. Em. de Kardinalen Pecci, Bisschop van Gubbio en Morichini, bisschop van Jesi; Mgr. Manzo, Aartsbisschop van Chieti en Mgr. Basetti, bisschop van Borgo San Donnino, Hertogdom van Parma. N°. 11 bevat de volgende namen: H. Em. de kardinalen Cosenza, Aartsbisschop van Capua, en Lucciardi, bisschop van Sinigaglia; Mgr. Arrigoni, Aartsbisschop van Lucca; Mgr. Fransoni, Aartsbisschop van Turijn, en Mgr. di Apuzzo, bisschop van Anastasiopolis. In N°. 13: H. Em. de Kardinalen Pecci, Aartsbisschop-Bisschop van Perouse; Mgr. de Angelis, Aartsbisschop van Fermo; Mgr. Mathieu, Aartsbisschop van Besançon; Mgr. Landivittori, Bisschop van Assise; Mgr. Minucci, Aartsbisschop van Florence; Mgr. Grant, Bisschop van Southwark, Engeland; Mgr. Breggs, Bisschop van Beverley; Mgr. Folicaldi, Bisschop van Faenza; Mgr. Hugues, Aartsbisschop van New-York; Mgr. Ketteler, Bisschop van Maintz; Mgr. Timon, Bisschop van Buffalo, Vereenigde Staten; Mgr. Walsch, Bisschop van Halifax. Zoodat thans het getal Kardinalen, Aartsbisschoppen en Bisschoppen te Rome aangekomen bedraagt 58.

De komst van den Kardinaal Riario, te Rome, wordt daarbij niet gerekend, wijl Z. Em. tot de leden van het te Rome verblijf houdende Heilig-Kollegie behoort.

ENGELAND.

LONDEN, 21 Nov. De administratie van oorlog heeft te Londen onderhandeld over een zeker aantal houten huizen, bestemd voor het leger in de Krim. Deze huizen zullen ieder twintig soldaten kunnen bergen en te zamen ongeveer een getal van twintig duizend. Twee honderd van die huizen zijn reeds in gereedheid en worden eerstdaags verzonden.

De *New-York Herald* behelst een artikel over de resolutiën der konferentie, te Ostende gehouden. Er blijkt uit, dat de Amerikaansche diplomaten, in die stad vereenigd, aan de Vereenigde Staten de bemagtiging van Cuba tot elken prijs hebben aanbevolen.

— Uit Hamburg wordt gemeld, dat Lord Dudley-Stuart, belast met eene buitengewone zending bij de hoven van Zweden en Noorwegen, te Stokholm is overleden.

— In de dagbladen van het Russische gouvernement leest men het volgende: »Toen de vijand den 15den September jl. Eupatoria bezet had, was zijn eerste werk, de bevolking van Tartaarsche afkomst in opstand te brengen tegen het gouvernement, waaraan zij hare welvaart te danken had. Het doel dier opruijingen werd niet geheel bereikt; echter liet de dwaze jeugd der nabij die stad gelegen dorpen zich medeslepen, onder het voorwendsel van levensmiddelen aan de geallieerde troepen te leveren en in de hoop van de hunne pligt getrouw gebleven inwoners te zullen kunnen uitplunderen. Aan die wanordelijkheden is een eind gemaakt doordat de kozakken en kort daarna de lansiers van de reserve in de omstreek van Eupatoria kwamen. Intusschen is de gezindheid van de weldenkende Tartaarsche bevolking der provincie Tauris gebleken uit twee schriftelijke verklaringen, welke aan den gouverneur dier provincie zijn ter hand gesteld. De eene is een besluit van de kerkelijke overheid der provincie Tauris van den 18den October jl., inhoudende dat elk Mohammedaan, die de den Keizer gezworen trouw schendt, gestraft moet worden volgens de bepalingen van de gewijde boeken der Mohammedaansche wet. Het tweede der bovenbedoelde stukken is eene petitie der afgevaardigden van den volkstam der Noghai's, waarbij zij als blijk van dankbaarheid en verknochtheid onderscheiden giften aan het Russische gouvernement aanbieden. Van deze beide stukken kennis genomen hebbende, heeft de Keizer zich verwaardigd last te geven om uit zijnen naam aan het Mohammedaansche kerkbestuur der Krim en aan den volksstam der Noghai's dank te betuigen voor hunne getrouwheid, en om de giften van dien volkstam ten behoeve der troepen te gebruiken."

— In een dagblad van Cork (Ierland) treft men het verslag aan van een missie aldaar door de paters redemptoristen gedaan. De missie is begonnen den 7 Oktober en is geëindigd den 29. De paters, tien in getal, hadden aan hun hoofd den eerwaarden pater Bernard, superieur van het klooster der redmeptoristen te Limerick en oud-provinciaal in de Vereenigde Staten. Het werk der missie is met den gunstigsten uitslag bekroond geworden. De menigte groeide met ieder dag aan en de biechtstoelen werden als bestormd. Men heeft de dienst van andere priesters moeten inroepen om aan het verlangen der geloovigen tot het ontvangen van het Sacrament der Boetvaardigheid te voldoen. Twee duizend kinderen en twintig duizend personen van allerlei rang zijn ter communie geweest. Op den dag der sluiting van de missie heeft Mgr. de bisschop van Cork gepontificeerd. In onderscheidene andere steden zijn de redemptoristen dringend uitgenoodigd tot het geven van missien.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 20 November. Uit Verona is het berigt ontvangen, dat de maarschalk Radetski door een geweldige diarrhee is aangetast, welke nog al bekommering inboezemde, doch des avonds weder is geweken.

BERLIJN, 21 November. De *Zeit* alles wat betrekking heeft op de onderhandelingen, die in Duitschland gevoerd wordende, bijeentrekkende, zegt: De berigten betreffende de onderhandelingen tusschen Oostenrijk en Pruissen, blijven altijd vol tegenspraak.

BADEN, 14 Nov. Gisteren werd door het bisschoppelijk Ordinariaat te Freiburg eene laatste depêche ter zake van het *interim* naar Karlsruhe gezonden. In den laatsten tijd betrof het de verklaring van twee paragrafen, ook bijzonderlijk den vorm der afkondiging van wege den Hoogwaardigen Aartsbisschop aan de geestelijkheid. Men heeft het uitzigt op een volkomene overeenkomst en men verwacht alzoo binnen kort van beide zijden de openbaarmaking van den voorloopigen toestand.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 22 November.

BEVALLEN (20 Nov.): H. D. Koning, geb. Bangert, D. — (21 Nov.): A. A. de Groot, geb. Sieberg, D.
OVERLEDEN (10 Oct.): J. L. Wakker, 17 j.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* $55\frac{3}{4}$	Livorno	2/m.	*f* $38\frac{1}{4}$
»	zigt	» $56\frac{1}{4}$	Napels	»	» 84
Bordeaux	2/m.	» $55\frac{1}{4}$	Petersburg	»	» $1.71\frac{1}{2}$
»	zigt	» $55\frac{5}{8}$	Weenen	6/w.	» $28\frac{1}{2}$
Madrid	3/m.	» 240	Augsburg	»	» $35\frac{1}{4}$
Cadix	»	» 240	Frankfort	»	» $99\frac{3}{4}$
Seville	»	» 237	Hamburg	2/m.	» $35\frac{5}{16}$
Bilbao	»	» 238	»	zigt	» $35\frac{7}{16}$
Lissabon	»	» $41\frac{1}{2}$	Londen	2/m.	» $11,62\frac{1}{2}$
Porto	»	» $41\frac{1}{4}$	»	zigt	» 11,70
Genua	2/m.	» $45\frac{3}{4}$	Rotterdam		» $\frac{1}{8}$

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		21 NOV. 4½ u. gebl.	22 NOV.		4 u.	gebl.
Nederl., Werkel. Schuld à	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$58\frac{9}{16}$	$58\frac{5}{8}$	à		
Dito Dito	3 "	$69\frac{1}{2}$	$69\frac{5}{8}$	"	$69\frac{1}{2}$	$69\frac{1}{2}$
Dito Dito	4 "	$88\frac{5}{16}$	88	"	$88\frac{1}{8}$	88
O. I. Leening 1844	4 "			"		
Amortis. Syndik.	$3\frac{1}{2}$ "			"		
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$ "			"		
Haarlemmermeer	5 "			"		
Aand. Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$ "	$100\frac{1}{4}$		"		
" Holl. Spoorw.-M.	"			"		
Obligatiën	$4\frac{1}{2}$ "			"		
Maatschappij van Weld.	4 "			"		
Aand. Ned. Bank	"			"		
België	$4\frac{1}{2}$ "			"		
Dito bij *Rothschild*	$2\frac{1}{2}$ "	$47\frac{5}{16}$	$47\frac{1}{8}$	"		
Frankrijk, Obligatiën	3 "			"		
Spanje, Onbep. Stukken	0 "	18	$17\frac{7}{8}$	"	$17\frac{15}{16}$	
Dito	3 "			"		
Dito Binnenl. à 6/m.	3 "	$32\frac{5}{8}$	$32\frac{1}{2}$	"	$32\frac{3}{4}$	$32\frac{5}{8}$
Coupon-Bewijzen		$5\frac{7}{16}$	$5\frac{1}{2}$	"		
Amortisable Schuld				"		
Portugal, te Londen	3 "	$35\frac{7}{8}$	$35\frac{3}{4}$	"	$35\frac{7}{8}$	$35\frac{15}{16}$
Dito Uitgestelde				"		
Rusl., bij *Hope* 1798 en 1816	5 "	$99\frac{3}{4}$	$99\frac{1}{2}$	"		
Dito Dito 1828 en 1829	5 "	$98\frac{3}{4}$		"		
Cert. bij dito 1831 en 1833	5 "	82		"		
Dito	$4\frac{1}{2}$ "			"		
Dito bij *Hope*	4 "	$73\frac{3}{4}$		"		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	4 "	$72\frac{1}{2}$		"		
Dito bij id. 5de Serie	6 "			"		
Certifikaten te Hamburg	5 "	$83\frac{3}{4}$		"		
Inschrijving in Assignat.	6 "			"		
Certifikaten van dito	6 "			"		
Engelsche Russen				"		
Polen, Certifikaten	4 "			"		
Dito Aand. met Lot. fl. 500		$137\frac{1}{2}$		"		
Oostenrijk, Metalliek	5 "	$62\frac{5}{8}$	$60\frac{5}{8}$	"	$61\frac{1}{8}$	
Dito Nieuwe 1847	$2\frac{1}{2}$ "	$31\frac{1}{4}$	$30\frac{5}{8}$	"	$30\frac{11}{16}$	
Dito 1851 en 1852	$2\frac{1}{2}$ "	$31\frac{1}{4}$	$30\frac{5}{8}$	"	$30\frac{11}{16}$	
Dito Nieuwe	5 "	72	$71\frac{1}{8}$	"	$71\frac{1}{2}$	$71\frac{7}{16}$
Dito 1854	5 "	$71\frac{7}{8}$	$71\frac{1}{8}$	"	$71\frac{1}{2}$	$71\frac{9}{16}$
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	5 "			"		
Dito	4 "			"		
Aand. met Loting fl. 250	"			"		
Nieuwe dito 1854		*f* 222		"		
Pruissen	$4\frac{1}{2}$ "			"		
Amerika, Bank-Aktiën Cert.				"		
Dito Orig.				"		
Napels, Cert. *Lam. en Bouwer*	5 "			"		
Denemarken, Leen. te Lond.	5 "	99		"		
Louisiana bij *Hope*	5 "	$99\frac{1}{2}$		"		
Braziliën	5 "			"		
Dito 1843	5 "			"		
Mexiko	3 "	$20\frac{1}{16}$	$19\frac{15}{16}$	"	$20\frac{1}{16}$	20
Dito Onbepaalde		$20\frac{1}{16}$	$19\frac{15}{16}$	"	$20\frac{1}{16}$	20
Peru	$4\frac{1}{2}$ "	$64\frac{3}{4}$		"		
Grenada, a £ 100	$2\frac{1}{4}$ "			"		
Dito Uitgestelde				"		
Ecuador a £ 100		$2\frac{3}{4}$		"		
Venezuela, a £ 100	$3\frac{3}{4}$ "			"		
Dito Uitgestelde	$1\frac{1}{4}$ "			"		
Thesaurie	5 "	$104\frac{1}{4}$		"		

Nat. Met. $64\frac{1}{4}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{5}{8}$.

De handel was heden bij algemeen flaauwe stemming van weinig beteekenis, inzonderheid waren Oostenrijksche fondsen wederom merkbaar lager.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt. Diskonto 3 pCt.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 21 Nov. Belg. leen. $2\frac{1}{2}$ pc. $50\frac{7}{8}$, 1840/1842 $4\frac{1}{2}$ pc. 90, 1848, —; Spanje 1—3 pc. $17\frac{15}{16}$; Binnenl. 3 pc. $33\frac{1}{4}$, Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. $65\frac{3}{4}$

PARIJS, 21 Nov. Fransche 3 pc. 69.60 } $4\frac{1}{2}$ pc. 94.—; 3 pc. Spanje $33\frac{7}{8}$; id. 1 pc. $18\frac{1}{8}$; Met. 5 pc —; Rom. Leen. $83\frac{1}{2}$.

MADRID, 18 Nov. 3 pc. Schuld $35\frac{1}{2}$; id. 1 pc. $19\frac{1}{4}$.

LONDEN, 21 Nov. Consols $91\frac{5}{8}$, 3 pc. Spanje buitenl. $37\frac{3}{4}$; 1 pc. dito $18\frac{1}{4}$; Comité-Bewijzen $5\frac{1}{2}$; Passive $4\frac{5}{8}$ 5 pc. Rusl. $95\frac{1}{2}$; $4\frac{1}{2}$ pc. dito 85; 4 pc. Holl. $90\frac{1}{4}$; $2\frac{1}{2}$ pc. id $60\frac{1}{2}$ 5 pc. Sardinië $85\frac{1}{2}$. Brazilië 97; $4\frac{1}{2}$ pc Peru 67; Gren. uitg. $5\frac{1}{4}$; id. werk. 15; 3 pc. Mexiko $21\frac{1}{4}$. 4 pc. Portugal 67; Turkije $5\frac{3}{4}$; Ecuador —; Wissel op Amst. $11.16\frac{3}{4}$.

WEENEN, 21 Nov. Met. 5 pc. $81\frac{1}{4}$; id. $4\frac{1}{2}$ pc. $72\frac{1}{2}$; Bank-Aktien ——; Wissel op Londen 12.58, Amst. ——; Parijs 152; Goud —; Zilver —; Nieuwe Leening —.

BERLIJN, 21 Nov. $3\frac{1}{2}$ pc. Pruissische Staatschuld —; $4\frac{1}{2}$ pc. Rusland —; 5 pc $93\frac{1}{4}$; Wissel op Londen 2/m. 6 Th. $15\frac{1}{2}$, Parijs $78\frac{1}{4}$; Amst. $140\frac{1}{8}$; Weenen —; Petersburg $98\frac{1}{2}$.

HAMBURG, 21 Nov. Spanje 3 pc. $30\frac{7}{8}$; id. 1 pc 17; Rusl. 5 pc. $89\frac{1}{2}$; 3 pc. Mexikanen 15; Wissel op Amst. $13.3\frac{1}{4}$; Londen kort 36 10.

FRANKFORT, 21 Nov. 5 pc. Met. $62\frac{1}{4}$; 3 pc. Spanje binnenl. 32; id. 1 pc. $17\frac{9}{16}$; Wissel op Londen 3 m. ——; Amsterdam —; Parijs —; Weenen —.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 22 Nov. In geen der Graan artikelen is heden eenige verandering; verkocht van Tarwe: 130 ℔ p. b. Pools. *f* 500; 127, 128 ℔ mindere dito *f* 475, 480; 130 ℔ o. Rostocker *f* 475; 127 ℔ ger. Mecklenb. *f* 426; 133 ℔ Kubanka *f* 470.

Van Rogge: 120 ℔ Pruissische *f* 340; 120 ℔ n Geld. *f* 326.

Van Garst: 112 ℔ j. Deensche *f* 250; 103 ℔ j. Vriessche winter *f* 215.

Van Boekweit: 124 ℔ Gordijker *f* 276; 123 ℔ Nijkerker *f* 273; 123 ℔ j. Rijn *f* 266; 118 ℔ Oostvriesche *f* 342; 117, 120, 121, 122 ℔ Holsteinsche *f* 250, 259, 262, 271.

Koolzaad. Holsteinsch 35 £. Op 9 vaten Olie in April ek. 85; Nov. $87\frac{1}{2}$ £. *Lijnzaad* *f* 10 hooger: 104 5 ℔ Archangel *f* 390. *Raapolie* op 6/w. *f* $55\frac{1}{4}$; Vliegend *f* 54; 1°. Mei ek. *f* 49; Dec. *f* 53. *Lijnolie* op 6/w. *f* $44\frac{1}{4}$; Vliegend *f* 43; Dec. *f* 43, ½. *Hennepolie* op 6/w. *f* $48\frac{1}{4}$; Vliegend *f* 47.

ANTWERPEN, 21 Nov. *Koffij.* Heden zijn verkocht 500 balen Brazil.

Rijst. De markt blijft vast. Van gepeld Aracan zijn 400 balen tot *f* $10\frac{3}{4}$ omgezet; alsmede 400 balen Madras.

Granen. Tarwe en Rogge prijshoudend met weinig handel.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 21 Nov. N. Zacharlassen, Lykkens Pröven, Odens - N. Johannsen, Sophie, Stege.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 4 Oktober, op 8° 15' N. Br, 28° 45' W. L. Kolonel Koopman, kapt. J. J. Klein, van Amsterdam naar Akyab.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Zuid-Holland, S. de Boer: 2138 p. Tabak Hope en Comp.: 860 p. dito, Spengler en Comp.: 395 b Rijst, Kerkhoven en Coutinho: 866 b. dito en 2500 b. Bindr., C. Vlierboom en Zoon, te Rotterdam: 1553 sch. Tin, N. H. M.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 22 Nov. in lading naar:

Keulen	D. Kollman, Colln N°. 2.
Mainz	F. Leydekker, Mainz N°. 2.
Frankf. & Coblentz	J. Brubach, Frankfort N°. 1.
Ludwighaven, Manheim & Heilbron.	J. G. Fenster, Mein Vergnügen.
Dusseldorp & Neus	J. C. Pols, Cornelis Hubertus.
Duisburg	J. Migchels, Gertrud.

KEULEN, 20 November aangekomen:

J. C. Wilson	van Amsterdam	met 3846	centenaren.
W. Hogenwegh	„ Rotterdam	„ 4956	„
J. H. Berns	„ „	„ 4657	„

Rijnhoogte	ARNHEM 21 Nov.	1 el 40 duim.
	KEULEN 20 „	6 vt. $3\frac{1}{2}$ „

Advertentiën.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en ...